

POSTANOWIENIE

8 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 8 sierpnia 2024 r. w Warszawie
zażalenia A. H., K. H. i M. H.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach

z 13 lutego 2024 r., III WSC 2/24,

w sprawie z powództwa A. H., K. H. i M. H.

przeciwko Miastu Gliwice

o ustalenie istnienia stosunku prawnego ewentualnie o zobowiązanie do złożenia
oświadczenia woli,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 13 lutego 2024 r., III WSC 2/24 Sąd Okręgowy w Gliwicach odrzucił skargę kasacyjną powodów: A. H., K. H. i M. H. od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z 27 września 2023 r., III Ca 122/22 oddalającego apelację powodów od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z 29 września 2021 r., II C 332/21 w sprawie przeciwko Miastu Gliwice o ustalenie istnienia stosunku prawnego ewentualnie o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli.

Powodowie 23 stycznia 2024 r. złożyli skargę kasacyjną od ww. wyroku, zaskarżając go w całości. Skarżący wskazali, że wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 96 000 zł. Na uzasadnienie wartości przedmiotu zaskarżenia wskazali, że stanowi on wartość szacunkową prawa.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, na wniosek skarżących, dokonał sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia i określił ją na kwotę 1439 zł. Uznając, że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa od wartości warunkującej dopuszczalność tego środka zaskarżenia, Sąd Okręgowy odrzucił skargę kasacyjną na podstawie art. 398⁶ k.p.c.

Zażalenie na opisane postanowienie wnieśli skarżący, zarzucając naruszenie przepisów postępowania cywilnego, tj. art. 23 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia na kwotę 1439 zł, w sytuacji gdy dla zaskarżonego orzeczenia (w zakresie żądania alternatywnego) winna być to wartość wskazana w skardze kasacyjnej, a zatem wartość 96 000 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁴ § 1 k.p.c., skarga kasacyjna powinna zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości, czy w części, przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie oraz wnioski o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia lub zmiany. Skarżący ma obowiązek wyraźnego i precyzyjnego określenia, czy zaskarża orzeczenie Sądu drugiej instancji w części czy w całości. Następnie odpowiednio do wskazanego zakresu zaskarżenia powinien sformułować wniosek bądź wnioski skargi, gdyż jest to niezbędne do określenia kognicji Sądu Najwyższego, czyli zakresu, w jakim władny jest skargę rozpoznać i rozstrzygnąć (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Sąd drugiej instancji odrzuca skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 k.p.c., nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną (art. art. 398⁶ § 2 k.p.c.). Sąd drugiej instancji może ustalić, że wartość przedmiotu zaskarżenia jest inna niż wskazana w skardze kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 19 lutego 2004 r., II UZ 74/13, OSNP 2015, Nr 7, poz. 104). W celu sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia może posłużyć się wszelkimi możliwymi sposobami, w tym samodzielnie przeprowadzić

działania matematyczne według algorytmu wyznaczonego przez obowiązujące przepisy (zob. postanowienie SN z 22 lutego 2018 r., II UZ 120/17). Sąd drugiej instancji i Sąd Najwyższy mogą weryfikować prawidłowość wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia na podstawie akt sprawy, z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 maja 2001 r., IV CZ 20/01; z 21 listopada 2001 r., I CZ 152/01; z 6 listopada 2002 r., III CZ 98/02, OSNC 2004, Nr 1, poz. 11). Zakres sprawdzenia ogranicza się do badania, czy strona prawidłowo podała wartość tej części przedmiotu sporu, która odpowiada zakresowi zaskarżenia kasacyjnego (postanowienie SN z 26 marca 2015 r., V CZ 2/15).

Jak słusznie zauważył Sąd Okręgowy, skarżący w pozwie oznaczyli wartość przedmiotu sporu na kwotę 1438,08 zł, natomiast wnosząc apelację, wskazali kwotę 1469 zł jako wartość przedmiotu zaskarżenia. Wartość przedmiotu zaskarżenia nie może być wyższa niż wartość przedmiotu sporu, chyba że powód rozszerzył powództwo lub sąd orzekł ponad żądanie.

Zgodnie z przyjętą w orzecznictwie Sądu Najwyższego zasadą, przepis art. 21 k.p.c. nakazujący przy kumulacji roszczeń przyjmować za podstawę obliczenia wpisu ogólną wartość połączonych roszczeń, nie odnosi się do żądań ewentualnych i alternatywnych. Skoro więc przy zgłoszeniu żądania głównego i ewentualnego wykluczona jest kumulacja ich wartości, to zagadnienie, wartość którego z tych żądań wyznacza wartość przedmiotu sporu orzecznictwo rozstrzygnęło w ten sposób, że decyduje wartość żądania głównego, jeżeli ma ono postać sumy pieniężnej. Wartość żądania ewentualnego niemającego charakteru sumy pieniężnej decyduje o wartości przedmiotu zaskarżenia wówczas, gdy żądanie główne zostanie prawomocnie oddalone (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 2 sierpnia 2007 r. V CZ 68/07; z dnia 6 grudnia 2006 r., IV CZ 96/06; z dnia 20 maja 1987 r., I CZ 55/87, OSNC 1988 Nr 11, poz. 160; z dnia 20 kwietnia 1966 r., I CZ 29/66, OSPiKA 1967 Nr 2, poz. 36).

W świetle powyższego, oznaczenie przez skarżącego w skardze kasacyjnej wartości przedmiotu zaskarżenia kwotą odpowiadającą wartości roszczenia ewentualnego (przy jednoczesnym zaskarżeniu wyroku również w części

oddalającej powództwo główne), a więc w taki sposób, aby sprawa spełniła kryterium *ratione valoris* tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia, nie może odnieść skutku.

Na marginesie tylko Sąd Najwyższy zauważa, że w zażaleniu skarżący twierdzi, że wartość przedmiotu zaskarżenia dotyczy żądania alternatywnego, jednakże roszczenie alternatywne nigdy nie zostało w sprawie zgłoszone. W sprawie bowiem zgłoszono żądanie ewentualne.

Zgodnie z treścią art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 50 000 zł. Dlatego skarga kasacyjna wniesiona w sprawie niniejszej, jako niedopuszczalna, została prawidłowo odrzucona przez sąd drugiej instancji.

Mając to na uwadze Sąd Najwyższy oddalił zażalenie na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c.

[SOP]

[ms]